

תת־קרקעי מכונה גם בשם מחצבה, ללא כל קשר לחומר הנחצב. בדרך כלל, בתור בוקרים יש לנו ענין במחצבים "טהורים", הווה אומר יסודות כימיים, כמו זרחן, סידן, גפרית, נתרן, אשלגן וכן הלאה – בכמויות גדולות יחסית ובאחרים, כגון סלניום, אבץ, נחושת, ברזל ואחרים בכמויות זעירות בלבד. אלה האחרונים נקראים גם יסודות קורט = trace elements, כלומר עקבות (זעירות) של יסודות.

ואחרונים חביבים **הויטמינים** (vitamins) טרם זכו למונח עברי. בהיולדס עמדו להם vita = חיים הרומית ו־amin היוונית, מתוך הנחה שיש בהם חומצות אמינו. אף כי במרוצת השנים הנחה זו התבררה כלא מדויקת, המונח נשאר ומקובל בכל השפות בעולם. אז מי אנחנו שנלין?! – מכל מקום, בלא ויטמינים החיים אינם חיים.

מרכזי מלען

ובלתי תלוי בחומרים כלשהם. קרישי פיברין דמויים לחוטים, אולי זה גם מקור המונח הזה. מן הראוי לזכור, שגם בדם נמצאים החלבונים מסוג אלבומין, גלובולין ופיברין.

סוכר החלב או כפי שמתעקשים לומר, לקטוזה (lactose). מקורו של המונח הלועזי ברומית lact = חלב והסופית osus – המראה על המשוה המסויים הנמצא בחלב. סוכר החלב אינו מועיל בתעשיית הגבינה, במקרה הטוב הוא מוחזר למשק עם מי־הגבינה – במקרה הגרוע הוא מהווה חומר מזהם במתקני הביוב או אף בואדיות, חו"ח.

המינרלים (minerals) אינם אלא **מחצבים**, בעברית, התהליך הבלשני פשוט וברור. mineral גורה מן המקור הרומי mina = מִכְרָה, זאת אומרת, המינרלים הם חומרים שניכרו או נחצבו בהר, בסלע או במערות. כידוע, מכרה פתוח ולא

הופיע

הופיע

חוברת "הנחיות לתכנון מבני משק",

בעריכת יאיר צוק

הופיעה מהדורה חדשה ומעודכנת של החוברת הנ"ל ובה הנחיות לתכנון מבנים לבקר וצאן, מרכזי מזון, לולים ובתי־צמיחה, תשתית וניקוז וטבלת מרחקים מומלצים בין המבנים.

החוברת מכילה 112 עמודים מלווים בשרטוטים. בהכנתה שותפו מומחים של ענפי המשק השונים, של ההנדסה והטכנולוגיה, השירותים הוטרינריים ושימור הקרקע.

החוברת נועדה לשמש ככלי עזר מקצועי למהנדס ולמתכנן, למדריך, לבנאי ולחקלאי, למוסדות המיישבים, לועדות לתכנון ובניה ולכל אלה הקשורים בבניה, בהתיישבות ובחקלאות. היא ניתנת לרכישה במחיר של 8 ש"ח בלשכות ההדרכה באזורים, או במחלקה לפירסומים, שה"מ, משרד החקלאות, ת"ד 7054, תל־אביב.

טלפון: 03-211460, אביבית.

הרפת השיתופית בשנת תשמ"ה – תמונת

מצב, בעריכת אלי סמסון

מן התוכן: מבוא והצגת הנושא, גודל הרפת ותנובת החלב, מדדים מקצועיים, נתונים כספיים, הזנת בקר, נתונים רב־שנתיים. הנתונים שאובים מן הסיכומים של לשכות ההדרכה האזוריות והם מקיפים למעלה ממחצית כל העדרים השיתופיים. אכן, אוסף תמציתי של סיכומים – קצר וקולע.

החוברת ניתנת להשגה בלשכות ההדרכה באזורים ובמחלקה לפירסומים של שה"מ בקריה.

הרפת השיתופית בשנת תשמ"ה – תמונת מצב

מאת: אלי סמסון, המחלקה לבקר, הוצ' המחלקה לפירסומים – שה"מ – 1987

ערוכה בצורה יפה, קריאה, עם דיאגרמות רבות, כך שהנתונים בולטים יפה לעין. החוברת היא ללא ספק מעט המכיל מרובה. מהנתונים בה אפשר להפיק תועלת רבה בניהול הרפת ולא זו בלבד, אלא גם להנות מצורתה. יש לברך את אלי סמסון על הכנת החוברת ולהודות גם לכל אלה שערכו את הסיכומים הכלכליים-מקצועיים במשקים עצמם ובמשכנות ההדרכה, שמשמשים כחומר גלם להכנת החוברת ובתקוה שסיכומי תשמ"ו יופיעו בקרוב.

סיכומים כלכליים-מקצועיים רצופים ומעודכנים הם כלי חיוני לניהול תקין של הרפת. החוברת לא באה במקום הסיכומים הנערכים בכל משק, אלא להשלמתם והיא כעין "סמן ימני" (בלי קונוטציות פוליטיות) המאפשר לבחון את ההשגים היחסיים בכל רפת ותוצאות המתקבלות ברפתות אחרות. אכן חשוב, שהרפתנים ינצלו אותה למטרה זאת.

בנימין לב

לאחרונה פורסמה במסגרת האוגדן בקר-מספוא של שה"מ החוברת "הרפת השיתופית בשנת תשמ"ה – תמונת מצב".

ארשה לעצמי להעיר מיד, שבפירסומים מסוג זה קיימת בעית מועד הפירסום, דהיינו האקטואליות של החומר. מדובר על סיכום שנת תשמ"ה, בעוד אנו באמצע תשמ"ז ולהלכה היינו מצפים לסיכום של שנת תשמ"ו. למרות כניסתנו לעידן המחשבים, לצערנו הדברים לא הולכים כל כך מהר ואין ברירה, אלא להסתפק ביש. אל נכון, יש בחוברת חומר רב ומעניין לגבי ההשגים המקצועיים והכלכליים ברפתות החלב בארץ. חשוב שהבוקרים יעינו בחוברת וישוו את הנתונים לתוצאות המתקבלות אצלם. כך כל משק יוכל לשפוט היכן הוא עומד, מה הן נקודות התורפה, היכן חשוב לתקן ולשפר כדי להגיע לתוצאות כלכליות ומקצועיות טובות יותר.

בהכנת החוברת הושקעה עבודה רבה, היא

נעכלות וחלבון במספוא גס בישראל, לפי קביעת כרמ"ל

מאת: ע. גולדמן, א. יולזרי וא. גניזי – המינהל למחקר חקלאי, בית דגן, י. גוגנהיים וב. לב – שה"מ, בהוצאת המחלקה לפירסומים שה"מ – 1987

לא ניתן לבצען.

בחוברת מוינו וקובצו תוצאות הבדיקות לקבוצות אפיון זהה של 3900 קביעות כרמ"ל. בחוברת נתונים לגבי מזונות רבים בגילים ובטיפולים שונים. פרטים רבים שלא ניתן למצוא בטבלאות תכולה וערך מזון שפורסמו עד היום, אפשר ללמוד מהנתונים בחוברת על השתנות הערכים המזינים של הצמחים בגילים שונים, תנאי גידול שונים וחלקי צמחים. לכן נראה שהטבלאות תהיינה לעזר בהערכת המזונות ולקביעת המנות המואבסות לבקר ולצאן.

בנימין לב

בדיקת הנעכלות של מזונות לפי שיטת הכרס המלאכותית (כרמ"ל) היא אחת השיטות היעילות להערכת הערך האנרגטי של אותם המזונות. במחלקה למרעה וגידולי מספוא במרכז וולקני שבבית דגן נערכות זה מספר שנים בדיקות נעכלות לפי שיטת כרמ"ל במזונות שונים. נמצא עניין לרכז את תוצאות הבדיקות של חומרי מספוא שונים ולפרסמם, כדי לתת בידי מגדלי הבקר והצאן כלי נוסף להערכת ערכם התזונתי של המזונות המוגשים לבעלי החיים. יש להדגיש, שהטבלאות אינן באות במקום בדיקת המזונות הלכה למעשה. אולם, אפשר להשתמש בהן במקרה שאין בדיקות, או